

Protection of War Graves Act, passed 10 January, 2007

The Act regulates and implements procedures to guarantee respect for, protection and dignified treatment of the remains of individuals who lost their lives during the Estonian War of Independence. It also allows the exhumation, relocation and reburial of human remains as well as grave monument.

Following this Act, the Estonian government decided on the relocation of a Soviet-era monument dedicated to Soviet soldiers who fought for the liberation of Estonia from the Nazi occupation.

Unofficial English translation:

Protection of War Graves Act

Passed 10.01.2007
RT I 2007, 4, 21
Entry into force 20.01.2007

Passed	Published	Entry into force
30.09.2009	RT I 2009, 49, 331	01.01.2010
23.02.2011	RT I, 21.03.2011, 4	01.06.2011
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 2	23.03.2014, partially 01.01.2015, 01.01.2017 and 01.01.2019
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, pursuant to subsection 107 ³ (4) of the Government of the Republic Act the official titles of the ministers have been replaced from the redaction in force since 1 July 2014.
06.06.2018	RT I, 29.06.2018, 1	01.07.2018

Passed	Published	Entry into force
20.02.2019	RT I, 19.03.2019, 13	01.05.2019

In observance and acknowledgement of the obligation of the Republic of Estonia to guarantee the protection, respect and dignified treatment of the remains of persons who have died in acts of war conducted in the territory of Estonia;

finding that the burying of persons who have died in acts of war to unsuitable places is in discord with the European culture and the tradition of honouring the memory and remains of the deceased;

on the basis of Article 34 of the Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol 1) adopted on 8 June 1977, according to which the Estonian state is obliged to guarantee the respect of the remains and gravesites of persons who died due to acts of war in the territory of Estonia, and the marking thereof, and in pursuance of which the Estonian state is entitled to rebury the remains on the basis of the public interest, the Riigikogu passes this Act.

Chapter 1 GENERAL PROVISIONS

§ 1. Scope of application of Act

(1) This Act determines the legal protection and maintenance of war graves located in Estonia, public access to war graves and the procedure for the marking of war graves, as well as the bases of and procedure for reburial of the remains in the war graves located in Estonia to cemeteries with the aim of the protection provided for in this Act.

(2) This Act applies to the remains and war graves of the Estonian soldiers who were killed in the Estonian War of Independence and the remains and war graves of the persons who were killed in the armed fight for the independence of Estonia, including armed resistance movement (forest brotherhood). This Act applies to the remains and war graves of the persons who belonged to the armed forces of other foreign states and the citizens of other states in so far as not otherwise prescribed in a treaty.

(3) Legal regulation relating to war graves of the Estonian citizen which are located in foreign states and the maintenance of the graves is guaranteed by treaties.

§ 2. Definitions

In this Act, the definitions are used in the following meaning:

- 1) "**war victim**" is:
 - a person who was killed in an armed fight or died of the wounds received or illnesses conceived in the fight within one year after participation in the fight;
 - a person who died in the armed resistance to occupation regime or died due to the health damage resulting from participation in armed resistance movement within one year after the participation in armed resistance movement;
 - a person who was killed or died in military service or a similar service during acts of war or died due to the health damage received in the specified service during acts of war within one year after the health damage emerged;
 - a person who died in immediate acts of war or due to an injury received during immediate acts of war within one year after receiving the injury;
 - a person who died in an internment camp or due to health damage received in an internment camp within one year after the release therefrom;
 - a person who died as a prisoner of war or due to health damage received while held as a prisoner of war within one year after termination of the imprisonment;
- 2) "**war grave**" is a burial site of the remains of the persons specified in clause 1) of this section;
- 3) "**cemetery**" is a site prescribed and planned for the burial of human remains, corpses or cremated bodies and provided with the necessary structures;
- 4) "**military cemetery**" is a cemetery prescribed for the burial of war victims and military servicemen, which is in the state ownership and the administration of which is in the area of government of the

Estonian Ministry of Defence. The procedure for administration of military cemeteries shall be established by the Government of the Republic.

Chapter 2 WAR GRAVES PROTECTION

§ 3. Right of preservation of war grave

(1) A war grave shall be marked and the legal protection thereof shall continue pursuant to the procedure provided for in this Chapter for an unspecified term or until a term provided for in a treaty.

(2) The owner of the immovable on which a war grave is located is required to ensure the preservation of the war grave and the marking thereof. All roads and pathways leading to the war grave must be open for public use from sunrise until sunset and the possessor of the immovable shall not hinder public access to the protected war grave during the specified time.

(3) The owner of the immovable is required to allow the execution of the works necessary for the performance of the obligations prescribed by this Act on his or her immovable..

(4) In order to protect war graves located outside the cemeteries, the protected zone shall be established in the range of up to twenty-five metres from the exterior or boundary of a war grave.

§ 4. Keeping account of war graves

(1) The Estonian Ministry of Defence shall keep account of the war graves located in Estonia and foreign states. The minister responsible for the area shall establish, by a regulation, the procedure for maintaining the list of war graves in which the data to be entered in the list, the procedure for deleting a war grave from the list and the procedure for the release of information concerning war graves shall be prescribed. The Estonian Ministry of Defence shall have the right to authorise another legal person to keep account of war graves.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(2) The owner of the immovable is required to inform the Estonian Ministry of Defence of a war grave found on his or her land as well as of a grave with regard to which there is a good reason to suspect that it is a war grave immediately after finding the war grave.

(3) Everyone who possesses information concerning war graves is required to forward such information to the Estonian Ministry of Defence free of charge within one year as of the entry into force of this Act or immediately after finding the war grave or the receipt of the corresponding new information.

§ 5. War grave protection and protection obligation notice

(1) The minister responsible for the area shall decide the entry of a war grave in the list of war graves. The minister responsible for the area shall issue a protection obligation notice to the person on whose immovable the war grave is located. Before entry of a war grave in the list of war graves, the War Graves Committee shall give an opinion on the basis of this Act as to whether or not the remains in the war grave are to be reburied. If the remains in the war grave are to be reburied on the basis of the provisions of this Act, the war grave shall not be entered in the list of war graves and a protection obligation notice shall not be issued with regard thereto. After the reburial of the remains the minister responsible for the area shall decide on the entry of the new burial site in the list of war graves and shall issue a protection obligation notice.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(2) A protection obligation notice is an informative document that is issued to the owner of an immovable which contains a war grave or is located within such area, or to an administrator of state assets concerning whom an entry has been made in the land register, or to a person or agency duly authorised by the administrator of state assets (hereinafter possessor), and the restrictions contained therein shall be entered in the land cadastre.

(3) A protection obligation notice shall contain:

1) information concerning the war grave and the time of entry thereof in the list of war graves;

2) a list of restrictions necessary for ensuring the protection of the war grave.

(4) A protection obligation notice shall be issued by the minister responsible for the area within thirty days as of the entry of the war grave in the list of war graves.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(5) A protection obligation notice shall be delivered against a signature or sent by post by a registered letter-post item.

§ 6. Marking and maintenance of war graves

(1) War graves shall be marked in a manner ensuring the honouring and dignified treatment of the remains of war victims so that the location of the war grave could be noticeable at the site in the nature. The names of the persons buried in the grave shall be entered on the marking of the war grave where possible.

(2) The Estonian Ministry of Defence shall organise the marking and maintenance of war graves. The Estonian Ministry of Defence shall have the right to authorise another legal person to mark and maintain war graves. The cemetery administrator or a legal person authorised by the minister responsible for the area shall take care of the war graves, perform renovation or restoration work and maintain the war graves located in public cemeteries and military cemeteries.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(3) A war grave maintained by a private person is a grave which is maintained by the immediate family of the person who is buried in the war grave, or by the land owner. The Estonian Ministry of Defence has the right to assume the obligation to maintain a war grave maintained by a private person with the consent of the current maintainer.

§ 7. Acquisition of immovable in public interest

[RT I, 29.06.2018, 1 – entry into force 01.07.2018]

(1) If the guaranteeing of the right of preservation of a war grave provided in § 3 of this Act severely complicates the use of the plot of land for the intended purpose by the owner, the immovable on which the war grave is located may be acquired in the public interests at the request of the owner pursuant to the procedure provided in the Acquisition of Immovables in Public Interest Act.

(2) A local authority cannot request the acquisition of the plot of land in public interests by the state on the basis of subsection (1) of this section.

[RT I, 29.06.2018, 1 – entry into force 01.07.2018]

Chapter 3 REMAINS SUBJECT TO REBURIAL, DECIDING AND ORGANISATION OF REBURIAL

§ 8. Remains subject to reburial and deciding of reburial

(1) On the basis of this Act the remains are subject to reburial if a war grave is located in an unsuitable place. In particular, parks, other green areas and buildings within densely populated areas outside cemeteries as well as places in which mass events are organised or the constructions not related to the graves are located and other places which preclude dignified treatment of a war grave are unsuitable places for a war grave. The War Graves Committee shall determine the unsuitability of the location of a war grave. The minister responsible for the area shall decide, on the proposal of the War Graves Committee, which remains are to be reburied to which cemetery.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(2) The Government of the Republic shall decide the reburial of the remains in a war grave in the case the grave is not located in an unsuitable place within the meaning of subsection (1) of this section but the reburial is in the public interests for another reason. Public interest may be involved, in particular, in the case of construction or expansion of social constructions in the immediate vicinity of the war grave, in the case of a danger to the preservation of the war grave which is caused by natural phenomena, for reasons of health protection and for reasons of security, and if circumstances become evident which render the reburial of the remains in the war grave and relocation of the grave monument or grave mark inevitable. While deciding the reburial of the remains, the Government of the Republic shall determine the new burial site of the remains and resolve the issues relating to the relocation, adjustment, dismantling and preservation of the grave monument or mark and the establishment of a new grave monument or mark.

(3) The entry of a war grave in the list of war graves shall not hinder the reburial of the remains in the war grave on the basis of this Act.

(4) The reburial of the remains on the basis of a decision of the minister responsible for the area or the Government of the Republic shall be arranged as soon as possible and the expenses of the reburial shall be borne by the Estonian Ministry of Defence or the Government of the Republic.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the

Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

§ 9. Identification

(1) The minister responsible for the area may decide to organise exhumation and identification of the remains of unidentified deceased persons if there is a good reason to suspect that the gravesite is a war grave but the establishment of the existence of the remains therein, the ascertaining of the number thereof or identification of the remains is impossible in any other manner.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(2) If it is established that the gravesite is a war grave, the possible reburial of the remains shall be decided in accordance with § 8 of this Act. The Estonian Ministry of Defence or a person authorised by the Ministry shall inform, where possible, the relatives of the identified war victim or the relevant agencies of foreign states. The remains of a war victim shall be given, if requested, to the relatives for reburial.

(3) The persons who are in the possession of documents or objects which facilitate the identification of the remains are required to give these to the disposal of the Estonian Ministry of Defence for the identification of war victims. The documents and objects shall be returned to the owner.

(4) If there has been a good reason to suspect that a grave is a war grave but it becomes evident that it is not a war grave, the reburial of the remains and the relocation, adjustment and demolition of the grave monument or mark and the withdrawal of the status of a monument shall be decided on the basis of this Act pursuant to the same procedure as in the case of war graves. If it becomes evident that there are no remains in the suspected war grave, the minister responsible for the area shall decide, on the proposal of the War Graves Committee, the adjustment of the grave monument or mark or other grave construction as a memorial, the relocation thereof to a museum or another appropriate place, or partial or full dismantling thereof. In such case § 13 of this Act shall apply in respect of restrictions related to the monument and § 14 of this Act shall apply to the withdrawal of the status of a monument.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

§ 10. Organisation of reburial

(1) The reburial of the remains specified in § 8 of this Act shall be organised by the Estonian Ministry of Defence or a person authorised by the Ministry. The requirements for reburial shall be established by a regulation of the minister responsible for the area.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(2) The remains subject to reburial on the basis of this Act shall be reburied in a suitable cemetery.

(3) The grave monument or another grave mark, such as grave plate and cross, shall be relocated to the new burial site of the remains from the current location of the remains to be reburied. If the size of a monument renders it unsuitable for relocation to the new burial site of the remains, and if relocation of a monument to the new burial site is impossible for another reason, the minister responsible for the area shall decide, on the proposal of the War Graves Committee, the adjustment of the grave monument or placing of the essential elements of the grave monument to the new burial site or the establishment of a new grave monument to the new burial site and the dismantling of the grave monument in the current location.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(4) Upon reburial the burial customs of the religion or culture of the person who is reburied are observed, where possible. The dignified treatment of the remains is ensured during reburial. The War Graves Committee shall make a proposal to the minister responsible for the area for the marking of the grave, including the installation of a grave monument or a memorial plaque, where necessary.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(5) A building permit or the consent of the local government is not required for the removal of a grave monument or another grave mark from the previous location and for the installation thereof to a new burial site of the remains. The permit or consent specified in this section is required in the cases

provided by law if a grave monument, mark or other grave construction is to be installed elsewhere than to a new burial site of the remains.

(6) The owner of the registered immovable on which the remains are located shall be notified of the works necessary for reburial for at least seven days in advance. This is not necessary in the case of the reburial of the remains which are located on the state land.

(7) The permission of the local Health Board is not required for reburial if the reburial does not pose a danger in terms of public health due to the age of the remains. The permission of the local Health Board is not required, due to the age of the remains, for the reburial of the remains of persons who died during the First and the Second World War and the Estonian War of Independence.

[RT I 2009, 49, 331 - entry into force 01.01.2010]

(8) The person who performed the reburial works shall prepare a report on the works performed.

§ 11. Extent of immovable property ownership and rights and obligations of owner of immovable

(1) The owner of an immovable shall not have the right to prohibit the reburial of the remains in a war grave located on his or her registered immovable and the consequent relocation of a grave monument or mark belonging to the grave.

(2) The owner of an immovable on whose registered immovable is a war grave is required to enable free access to the grave for the reburial of the remains, relocation of the grave monument or mark and identification of the remains.

(3) The Estonian Ministry of Defence shall ensure that the situation as near as possible to the state of matters before the performance of the works, except for the marks and constructions which belonged to the grave, is restored on the registered immovable within three months after the performance of the works specified in subsection (1) of this section. Upon failure to perform such obligation, the owner of the registered immovable shall have the right to demand compensation for damage caused by the damaging of the green area or registered immovable in any other way pursuant to the State Liability Act.

(4) If the owner of a grave monument or mark or another construction relating to the grave has incurred expenses for the building of the grave monument or mark or another construction relating to the grave and damage is caused to him or her due to relocation, adjustment or dismantling of the grave monument or mark or another construction relating to the grave, the damage caused shall be compensated for by the state on the basis of the State Liability Act.

§ 12. War Graves Committee

(1) The minister responsible for the area shall form the War Graves Committee, approve the rules of procedure thereof and appoint the chairman of the committee. The War Graves Committee shall comprise seven members. The War Graves Committee shall comprise persons appointed by the ministers responsible for the areas and the Estonian War Graves League and two persons appointed by the minister responsible for the area.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official titles „the Minister of the Interior, the Minister of Foreign Affairs, the Minister of Justice, the Minister of Culture“ are replaced in the third sentence by the words „ministers responsible for the areas“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(2) The War Graves Committee shall submit proposals to the minister responsible for the area for the reburial of the remains buried in unsuitable places and relocation of grave monuments and marks to the new burial sites of the remains, as well as the identification specified in § 9 of this Act, and perform other functions assigned thereto by law.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

Chapter 4 SPECIFICATIONS RELATED TO GRAVES DESIGNATED AS MONUMENTS

§ 13. Restrictions related to monument

(1) If a war grave is designated as a monument or is located within a heritage conservation area, the provisions pertaining to a monument and heritage conservation area apply to the war grave with the specifications arising from this Act.

(2) If the remains which are buried in the graves or a heritage conservation area designated as a monument are subject to reburial on the basis of § 8 or subsection 9 (4) of this Act, the designation

thereof as a monument or the location thereof within a heritage conservation area shall not hinder the reburial of the remains.

(3) If the remains which are buried in the graves or a heritage conservation area designated as a monument are subject to reburial on the basis of § 8 or subsection 9 (4) of this Act, the restrictions arising from the Heritage Conservation Act and the statutes of the corresponding heritage conservation area shall apply to the work necessary for the reburial with the following specifications:

1) the permission of the National Heritage Board is not required for the performance of the works related to the reburial and relocation of a grave monument or grave mark;

2) the National Heritage Board and the local government within the territory of which the works are to be performed shall be notified of the works related to the reburial and relocation of a grave monument or mark for at least seven days in advance;

3) The National Heritage Board of Estonia and the local government within the territory of which the works are performed shall be notified of the termination of the works related to the reburial and relocation of a grave monument or mark within seven days as of the termination of the work.

§ 14. Withdrawal of status of monument from grave and gravesite designated as monument

(1) The designation of a grave or gravesite as a monument shall be revoked on the basis of this Act after the remains located therein have been reburied on the basis of this Act. The minister responsible for the area shall revoke the designation of a grave or gravesite as a monument by a directive.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Culture“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(2) The notice of the National Heritage Board and the report concerning termination of the works related to the reburial and relocation of a grave monument or grave mark at the monument site, submitted by the person who performed reburial works, shall be the basis of the directive specified in subsection (1) of this section.

[RT I, 19.03.2019, 13 - entry into force 01.05.2019]

(3) [Repealed - RT I, 19.03.2019, 13 - entry into force 01.05.2019]

(4) After the receipt of the directive of the minister responsible for the area concerning the revocation of the designation as a monument, the National Heritage Board shall make a notation concerning the revocation of the designation as a monument in the national registry of cultural monuments and shall notify the local government of the location of the monument, the owner and the possessor of the immovable on which the monument was located and the state cadastre thereof. The protection obligation notice issued to the owner of the immovable with regard to the monument shall become invalid as of the date of issue of the directive of the minister responsible for the area.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

Chapter 5 IMPLEMENTATION OF ACT

§ 15. Formation of War Graves Committee

(1) The minister responsible for the area shall form the War Graves Committee within thirty days after the entry into force of this Act.

[RT I, 29.06.2014, 109 – entry into force 01.07.2014, pursuant to subsection 107³ (4) of the Government of the Republic Act the official title „the Minister of Defence“ is replaced by the words „the minister responsible for the area“ from the redaction in force since 1 July 2014]

(2) The War Graves Committee shall organise the assessment of the suitability of the location of the war graves known by the date of entry into force of this Act and the assessment of the need for the identification provided for in § 9 of this Act and shall make a proposal for the reburial of the remains and the relocation, adjustment and dismantling of grave monuments and marks or the establishment of new constructions within one year as of the entry into force of this Act.

§ 16. Known war graves

(1) The owner of an immovable is required to inform the Estonian Ministry of Defence of a war grave located on his or her land and known to him or her at the time of the entry into force of this Act within three months as of the entry into force of this Act. The owner of an immovable shall not have the specified obligation if the war grave is designated as a monument.

(2) If the remains in a war grave are subject to reburial, the temporary protection may be applied to the war grave until reburial.

§ 17. Compensation obligation related to existing grave construction

If the owner of a registered immovable under a grave monument or mark or another construction relating to the grave, existing at the time of the entry into force of this Act, has incurred expenses for the building of the grave monument or mark or another construction relating to the grave and damage is caused to him or her due to the relocation, adjustment or dismantling of the grave monument or mark or another construction relating to the grave, the damage caused shall be compensated for by the state on the basis of the State Liability Act.

§ 18. Entry into force of Act

This Act shall enter into force on the date following the date of publication in the *Riigi Teataja*.

Original Text:

Sõjahaudade kaitse seadus

Vastu võetud 10.01.2007

RT I 2007, 4, 21

jõustumine 20.01.2007

Järgides ja tunnistades Eesti Vabariigi kohustust tagada Eesti territooriumil peetud sõjategevuses hukkunud isikute säilmete kaitse, austamine ja väärikas kohtlemine;

leides, et sõjategevuses hukkunud isikute matmine ebasobivatesse kohtadesse ei vasta euroopalikule kultuurile ning surnute mälestuse ja säilmete austamise traditsioonile;

võttes aluseks 1949. aasta 12. augusti Genfi konventsioonide 1977. aasta 8. juuni (I) lisaprotokollid rahvusvaheliste relvakonfliktide ohvrite kaitse kohta artikli 34, mille kohaselt on Eesti riik kohustatud tagama Eesti territooriumil sõjategevuse tõttu surnud isikute säilmete ja matmispaikade austamise ning viimaste tähistamise ning mille järgi on Eesti riik õigustatud säilmeid ümber matma avalikest huvidest lähtudes, võtab Riigikogu vastu käesoleva seaduse.

1. peatükkÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega määratakse kindlaks Eestis asuvate sõjahaudade õiguslik kaitse, korrashoid, avalik ligipääs sõjahaudadele ning sõjahaudade tähistamise kord, samuti käesolevas seaduses sätestatud kaitse eesmärgil Eestis asuvatest sõjahaudadest säilmete kalmistule ümbermatmise alused ja kord.

(2) Käesolevat seadust kohaldatakse Eesti Vabadussõjas langenud Eesti sõjameeste säilmete ja sõjahaudade ning Eesti iseseisvuse eest relvastatud võitluses, sealhulgas relvastatud vastupanuliikumises (metsavendluses), langenud isikute säilmete ja sõjahaudade suhtes. Teiste riikide relvajõududesse kuulunud isikute ja teiste riikide kodanike säilmete ja sõjahaudade suhtes kohaldatakse käesolevat seadust niivõrd, kuivõrd välislepingus ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Välisriikides asuvate Eesti kodanike sõjahaudadega seonduv õiguslik korraldus ja haudade korrashoid tagatakse välislepingutega.

§ 2. Mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

1) sõjaohver on:

- isik, kes langes relvastatud võitluses või suri selles saadud haavadesse või haigustesse ühe aasta jooksul pärast võitluses osalemist;
- isik, kes hukkus okupatsioonirežiimile relvastatud vastupanu osutamisel või suri relvastatud vastupanuliikumises saadud tervisekahjustuse tõttu ühe aasta jooksul pärast vastupanuliikumises osalemist;
- isik, kes langes või hukkus sõjaväeteenistuses või sellega sarnases teenistuses sõjategevuse ajal või suri nimetatud teenistuses sõjategevuse ajal saadud tervisekahjustuse tõttu ühe aasta jooksul pärast tervisekahjustuse tekkimist;
- isik, kes suri otseses sõjategevuses või otsese sõjategevuse ajal saadud vigastusse ühe aasta jooksul pärast vigastuse saamist;
- isik, kes suri interneerimislaagris või interneerimislaagris saadud tervisekahjustuse tõttu ühe aasta

jooksul pärast sealt vabanemist;

– isik, kes suri sõjavangis või sõjavangis olles saadud tervisekahjustuse tõttu ühe aasta jooksul pärast sõjavangistuse lõppu;

2) **sõjahaud** on käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatud isikute säilmete matmispaik;

3) **kalmistu** on inimsäilmete, surnukehade või tuhastatud surnukehade matmiseks ettenähtud, planeeritud ja vajalike ehitistega maa-ala;

4) **kaitseväe kalmistu** on sõjaohvrite ja kaitseväelaste matmiseks ettenähtud kalmistu, mis on riigi omanduses ja mille haldamine kuulub Kaitseministeeriumi valitsemisalasse. Kaitseväe kalmistute haldamise [korra kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

2. peatükk SÕJAHAUDADE KAITSE

§ 3. Sõjahaua säilimisõigus

(1) Sõjahaud tähistatakse ja selle õiguslik kaitse kestab käesolevas peatükis sätestatud korras tähtajatult või välislepinguga sätestatud tähtajani.

(2) Selle kinnisasja omanik, millel on sõjahaud, on kohustatud tagama sõjahaua ja selle tähistuse säilimise. Sõjahaua juurde viivad teed ja rajad on päikesetõusust päikeseloojanguni avalikuks kasutamiseks ning kinnisasja valdaja ei tohi nimetatud ajal takistada inimeste juurdepääsu kaitstavale sõjahauale.

(3) Kinnisasja omanik on kohustatud lubama käesolevas seaduses ettenähtud kohustuste täitmiseks vajalike tööde tegemist oma kinnisasjal.

(4) Väljaspool kalmistuid asuvate sõjahaudade kaitseks kehtestatakse kaitsevöönd kuni 25 meetri ulatuses sõjahaua väliskontuurist või piirist arvates.

§ 4. Sõjahaudade arvestuse pidamine

(1) Eestis ja välisriikides asuvate sõjahaudade arvestust peab Kaitseministeerium. [Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega](#) sõjahaudade nimekirja pidamise korra, milles nähakse ette nimekirja kantavad andmed, sõjahaua nimekirjast kustutamise kord ja sõjahaudade kohta andmete väljastamise kord. Kaitseministeeriumil on õigus volitada sõjahaudade arvestust pidama teist juriidilist isikut.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "Kaitseminister" sõnadega "Valdkonna eest vastutav minister".]

(2) Kinnisasja omanik on kohustatud tema maalt leitud sõjahauast, samuti hauast, mille puhul on põhjendatud kahtlus, et tegemist on sõjahauaga, informeerima Kaitseministeeriumi viivitamata pärast sõjahaua leidmist.

(3) Igaüks, kelle valduses on teavet sõjahaudade kohta, on kohustatud selle tasuta edastama Kaitseministeeriumile ühe aasta jooksul alates käesoleva seaduse jõustumisest või kohe pärast sõjahaua leidmist või vastava uue teabe saamist.

§ 5. Sõjahaua kaitse ja kaitsekohustuse teatis

(1) Valdkonna eest vastutav minister otsustab sõjahaua kandmise sõjahaudade nimekirja. Isikule, kelle kinnisasjal asub sõjahaud, väljastab valdkonna eest vastutav minister kaitsekohustuse teatise. Enne sõjahaua kandmist sõjahaudade nimekirja annab sõjahaudade komisjon käesoleva seaduse alusel oma arvamuse, kas selles sõjahauas olevad säilmed tuleb ümber matta või mitte. Kui sõjahauas olevad säilmed tuleb ümber matta käesolevas seaduses sätestatu alusel, ei kanta sõjahauda sõjahaudade nimekirja ega väljastata selle kohta kaitsekohustuse teatist. Pärast säilmete ümbermatmist otsustab valdkonna eest vastutav minister uue matmispaiga sõjahaudade nimekirja kandmise ning väljastab kaitsekohustuse teatise.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseminister" sõnadega "valdkonna eest vastutav minister".]

(2) Kaitsekohustuse teatis on sõjahauda sisaldava või selle piiresse jääva kinnisasja omanikule, kinnistusraamatusse kantud riigivara valitsejale, riigivara valitseja volitatud isikule või asutusele (edaspidi *valdaja*) väljastatav teabedokument, milles sisalduvad piirangud kantakse maakatastrisse.

(3) Kaitsekohustuse teatis sisaldab:

1) andmeid sõjahaua ja selle sõjahaudade nimekirja kandmise aja kohta;

2) sõjahaua kaitse tagamiseks vajalike kitsenduste loetelu.

(4) Kaitsekohustuse teatise väljastab valdkonna eest vastutav minister kolmekümne päeva jooksul, arvates sõjahaua kandmisest sõjahaudade nimekirja.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseminister" sõnadega "valdkonna eest vastutav minister".]

(5) Kaitsekohustuse teatis antakse üle allkirja vastu või saadetakse posti teel tähtkirjaga.

§ 6. Sõjahaua tähistamine ja hooldamine

(1) Sõjahaud tähistatakse sõjaohvrite säilmete austamist ja väärikat kohtlemist tagaval viisil nii, et sõjahaua asukohta looduses oleks võimalik märgata. Sõjahaua tähisele kantakse võimaluse korral sinna maetud isikute nimed.

(2) Sõjahaudade tähistamist ja hooldamist korraldab Kaitseministeerium. Kaitseministeeriumil on õigus volitada sõjahaudu tähistama ja hooldama teine juriidiline isik. Avalikul kalmistul ja kaitseväe kalmistul asuvaid sõjahaudu korrastab, teeb remondi- ja restaureerimistöid ning hooldab kalmistu haldaja või valdkonna eest vastutava ministri volitatud juriidiline isik.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseministri" sõnadega "valdkonna eest vastutava ministri".]

(3) Erasiku hooldatav sõjahaud on haud, mida hooldavad sõjahauda maetud isiku omaksed või maaomanik. Kaitseministeeriumil on õigus erasiku hooldatava sõjahaua hooldamise kohustus senise hooldaja nõusolekul üle võtta.

§ 7. Kinnisasja avalikes huvides omandamine

[RT I, 29.06.2018, 1 - jõust. 01.07.2018]

(1) Kui käesoleva seaduse §-s 3 sätestatud sõjahaua säilimisõiguse tagamine raskendab oluliselt maatüki sihtotstarbelist kasutamist omaniku poolt, võib kinnisasja omaniku taotlusel kinnisasja, millel sõjahaud asub, avalikes huvides omandada kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduses sätestatud korras.

(2) Kohaliku omavalitsuse üksus ei saa riigilt taotleda maatüki avalikes huvides omandamist käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel.

[RT I, 29.06.2018, 1 - jõust. 01.07.2018]

3. peatükk ÜBERMATMISELE KUULUVAD SÄILMED, ÜBERMATMISE OTSUSTAMINE JA KORRALDAMINE

§ 8. Übermatmisele kuuluvad säilmed ja übermatmise otsustamine

(1) Käesoleva seaduse alusel kuuluvad säilmed übermatmisele, kui sõjahaud asub ebasobivas kohas. Sõjahauale ebasobivaks kohaks on eelkõige pargid, muud haljasalad ja hooned tiheasustusaladel väljaspool kalmistuid, samuti kohad, kus toimuvad massiüritused või asuvad haudadega mitteseotud rajatised, ning muud kohad, mis ei võimalda sõjahaua väärikat kohtlemist. Sõjahaua asukoha ebasobivuse määrab sõjahaudade komisjon. Valdkonna eest vastutav minister otsustab sõjahaudade komisjoni ettepanekul, millised säilmed millisele kalmistule ümber maetakse.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "Kaitseminister" sõnadega "Valdkonna eest vastutav minister".]

(2) Vabariigi Valitsus otsustab sõjahauas olevate säilmete übermatmise juhul, kui haud ei asu ebasobivas kohas käesoleva paragrahvi lõike 1 tähenduses, kuid übermatmine on muul põhjusel avalikes huvides. Avalik huvi võib kaasneda eelkõige ühiskondlike rajatiste ehitamise või laiendamisega sõjahaua vahetus läheduses, loodusnähtustest põhjustatud ohuga sõjahaua säilimisele, tervisekaitseliste kaalutlustega ja julgeoleku kaalutlustega, samuti muude asjaolude ilmnenemisega, millest tulenevalt on sõjahauas olevate säilmete übermatmine ning hauamonumendi või -tähise teisaldamine vältimatult vajalik. Koos säilmete übermatmise otsustamisega määrab Vabariigi Valitsus säilmete uue matmispaiga ning lahendab hauamonumendi või -tähise teisaldamise, kohandamise, demonteerimise ja säilitamisega ning uue hauamonumendi või -tähise rajamisega seotud küsimused.

(3) Sõjahaua kandmine sõjahaudade nimekirja ei ole takistuseks selles sõjahauas olevate säilmete übermatmisele käesoleva seaduse alusel.

(4) Valdkonna eest vastutava ministri või Vabariigi Valitsuse otsuse alusel asetleidev säilmete übermatmine toimub võimalikult kiiresti ja übermatmise kulud kannab Kaitseministeerium või Vabariigi Valitsus.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "Kaitseministri" sõnadega "Valdkonna eest vastutava ministri".]

§ 9. Identifitseerimine

(1) Valdkonna eest vastutav minister võib otsustada tundmatute surnute säilmete väljakaevamise ja identifitseerimise korraldamise juhul, kui on põhjendatud kahtlus, et matmispaik on sõjahaud, kuid selles asuvate säilmete olemasolu kindlakstegemine, nende arvu tuvastamine või säilmete identifitseerimine ei ole muul viisil võimalik.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "Kaitseminister" sõnadega "Valdkonna eest vastutav minister".]

(2) Kui on tuvastatud, et matmispaik on sõjahaud, otsustatakse säilmete võimalik übermatmine vastavalt käesoleva seaduse §-le 8. Võimaluse korral informeerib Kaitseministeerium või tema volitatud

isik identifitseeritud sõjaohvri sugulasi või välisriikide vastavaid asutusi. Taotluse korral antakse sõjaohvri säilmed ümbermatmiseks sugulastele.

(3) Isikud, kelle valduses on säilmete identifitseerimisele kaasaaitavaid dokumente ja esemeid, on kohustatud need andma Kaitseministeeriumi käsutusse sõjaohvrite tuvastamiseks. Dokumendid ja esemed tagastatakse omanikule.

(4) Kui haua puhul on olnud põhjendatud kahtlus, et see on sõjahaud, kuid on selgunud, et sõjahauaga siiski tegemist ei ole, otsustatakse säilmete ümbermatmine ning hauamonumendi või -tähise teisaldamine, kohandamine ja lammutamine ning mälestise staatuse äravõtmine käesoleva seaduse alusel samas korras nagu sõjahaua puhul. Kui selgub, et arvatavas sõjahauas kellegi säilmeid pole, otsustab valdkonna eest vastutav minister sõjahaudade komisjoni ettepanekul hauamonumendi või -tähise või muu hauarajatise kohandamise mälestussambaks, selle teisaldamise muuseumi või mõnda teise sobivasse kohta või osalise või täieliku demonteerimise. Mälestisega seotud piirangute osas kohaldatakse sellisel juhul käesoleva seaduse § 13 ning mälestise staatuse äravõtmisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 14.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseminister" sõnadega "valdkonna eest vastutav minister".]

§ 10. Ümbermatmise korraldamine

(1) Käesoleva seaduse §-s 8 nimetatud säilmete ümbermatmise korraldab Kaitseministeerium või tema volitatud isik. Ümbermatmise nõuded [kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega](#).

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseminister" sõnadega "valdkonna eest vastutav minister".]

(2) Käesoleva seaduse alusel ümbermatmisele kuuluvad säilmed maetakse sobivale kalmistule.

(3) Ümbermaetavate säilmete senisest asupaigast teisaldatakse hauamonument või muu hauatähis, nagu hauaplaat ja rist, säilmete uude matmispaika. Kui monument on oma suuruse tõttu säilmete uude matmispaika teisaldamiseks sobimatu, samuti monumendi puhul, mille teisaldamine uude matmispaika pole muul põhjusel võimalik, otsustab valdkonna eest vastutav minister sõjahaudade komisjoni ettepanekul hauamonumendi kohandamise või hauamonumendi põhiliste elementide paigaldamise uude matmispaika või uue hauamonumendi rajamise uude matmispaika ja senises asupaigas oleva hauamonumendi demonteerimise.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseministri" sõnadega "valdkonna eest vastutavale ministri".]

(4) Ümbermatmisel järgitakse võimaluse korral ümbermaetava religioonile või kultuurile vastavaid matusetavasid. Ümbermatmise ajal tagatakse säilmete väärikas kohtlemine. Sõjahaudade komisjon teeb valdkonna eest vastutavale ministri ettepaneku haua tähistamiseks, sealhulgas vajaduse korral hauamonumendi või mälestustahvli paigaldamiseks.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseministri" sõnadega "valdkonna eest vastutavale ministri".]

(5) Hauamonumendi ja muu hauatähise endisest asukohast eemaldamiseks ning selle paigaldamiseks säilmete uude matmispaika ei ole vaja ehitusluba ega kohaliku omavalitsuse nõusolekut. Käesolevas lõikes nimetatud luba või nõusolek on vajalik seaduses sätestatud juhtudel, kui hauamonument, -tähis või muu hauarajatis soovitakse paigaldada mujale kui säilmete uude matmispaika.

(6) Ümbermatmiseks vajalikest töödest teavitatakse selle kinnistu omanikku, millel säilmed asuvad, vähemalt seitse päeva ette. Seda ei ole vaja teha nende säilmete ümbermatmisel, mis asuvad riigimaal.

(7) Ümbermatmiseks ei ole vaja Terviseameti luba, kui lähtuvalt säilmete vanusest ei kujuta nende ümbermatmine rahvatervise seisukohast ohtu. Esimese ja Teise maailmasõja ning Eesti Vabadussõja ajal surnud isikute säilmete ümbermatmiseks ei ole säilmete vanuse tõttu Terviseameti luba vaja.

[RT I 2009, 49, 331 - jõust. 01.01.2010]

(8) Ümbermatmistöid teinud isik koostab tehtud tööde aruande.

§ 11. Kinnisomandi ulatus ja kinnisasja omaniku õigused ning kohustused

(1) Kinnisasja omanikul ei ole õigust keelata tema kinnistul asuvas sõjahauas olevate säilmete ümbermatmist ning sellega koos haua juurde kuulunud hauamonumendi või -tähise teisaldamist.

(2) Kinnisasja omanik, kelle kinnistul on sõjahaud, on kohustatud võimaldama sellele hauale vaba juurdepääsu säilmete ümbermatmiseks, hauamonumendi või -tähise teisaldamiseks ning säilmete identifitseerimiseks.

(3) Kaitseministeerium tagab, et pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tööde tegemist taastatakse kinnistul kolme kuu jooksul nende tööde eelsele seisundile võimalikult lähedane olukord, välja arvatud haua juurde kuulunud tähised ja rajatised. Selle kohustuse täitmata jätmisel on kinnistu omanikul õigus nõuda haljastuse või kinnistu muul viisil kahjustamisega tekitatud kahju hüvitamist vastavalt riigivastutuse seadusele.

(4) Kui hauamonumendi või -tähise või muu hauaga seotud rajatise omanik on kandnud kulutusi hauamonumendi või -tähise või muu hauaga seotud rajatise ehitamiseks ja ta kannab kahju seoses hauamonumendi või -tähise või muu hauaga seotud rajatise teisaldamise, kohandamise või demonteerimisega, hüvitab tekkinud kahju riik riigivastutuse seaduse alusel.

§ 12. Sõjahaudade komisjon

(1) Sõjahaudade komisjoni moodustab, tema töökorra kinnitab ja komisjoni esimehe nimetab valdkonna eest vastutav minister. Sõjahaudade komisjon on seitsmeliikmeline. Sõjahaudade komisjoni kuuluvad valdkondade eest vastutavate ministrite ja Eesti Sõjahaudade Hoolde Liidu nimetatud isikud ja kaks valdkonna eest vastutava ministri nimetatud isikut.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseminister" sõnadega "valdkonna eest vastutav minister".]

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist kolmandas lauses sõnad „siseministri, välisministri, justiitsministri, kultuuriministri“ sõnadega „valdkondade eest vastutavate ministrite“.]

(2) Sõjahaudade komisjon esitab valdkonna eest vastutavale ministrile ettepanekuid ebasobivasse kohta maetud säilmete ümbermatmiseks ning hauamonumentide ja -tähiste teisaldamiseks säilmete uude matmispaika, samuti käesoleva seaduse §-s 9 sätestatud identifitseerimiseks ja täidab muid talle seadusega pandud ülesandeid.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseministrile" sõnadega "valdkonna eest vastutavale ministrile".]

4. peatükk MÄLESTISEKS TUNNISTATUD HAUAGA SEOTUD ERISUSED

§ 13. Mälestisega seotud piirangud

(1) Kui sõjahaud on tunnistatud mälestiseks või see asub muinsuskaitsealal, kohaldatakse sõjahauale mälestise ja muinsuskaitseala kohta sätestatud käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

(2) Kui käesoleva seaduse § 8 või § 9 lõike 4 alusel kuuluvad ümbermatmisele säilmed, mis on maetud mälestiseks tunnistatud haudadesse või muinsuskaitsealale, ei ole nende mälestiseks olek või muinsuskaitsealal asumine takistuseks säilmete ümbermatmisele.

(3) Kui käesoleva seaduse § 8 või § 9 lõike 4 alusel kuuluvad ümbermatmisele säilmed, mis on maetud mälestiseks tunnistatud haudadesse või muinsuskaitsealale, kohaldatakse ümbermatmiseks vajalikele töödele muinsuskaitseseadusest ja vastava muinsuskaitseala põhimäärusest tulenevaid kitsendusi järgmiste erisustega:

1) ümbermatmisega ning hauamonumendi või -tähise teisaldamisega seotud tööde tegemiseks ei ole vaja Muinsuskaitseameti luba;

2) ümbermatmisega ning hauamonumendi või -tähise teisaldamisega seotud tööde tegemisest teavitatakse Muinsuskaitseametit ja kohalikku omavalitsust, mille territooriumil töid tehakse, seitse päeva ette;

3) Muinsuskaitseametit ja kohalikku omavalitsust, mille territooriumil töid tehakse, teavitatakse kirjalikult ümbermatmise ning hauamonumendi või -tähise teisaldamisega seotud tööde lõpetamisest seitsme päeva jooksul tööde lõpetamisest arvates.

§ 14. Mälestiseks tunnistatud haualt ja matmispaigalt mälestise staatuse äravõtmine

(1) Käesoleva seaduse alusel lõpetatakse haua ja matmispaiga mälestiseks olemine, kui selles olnud säilmed on käesoleva seaduse alusel ümber maetud. Haua ja matmispaiga mälestiseks olemise lõpetab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kultuuriminister" sõnadega "valdkonna eest vastutav minister".]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud käskkirja aluseks on Muinsuskaitseameti teatis ja ümbermatmistöid teinud isiku aruanne ümbermatmise ning hauamonumendi või -tähise teisaldamisega seotud tööde lõpetamise kohta mälestisel.

[RT I, 19.03.2019, 13 - jõust. 01.05.2019]

(3) [Kehtetu - RT I, 19.03.2019, 13 - jõust. 01.05.2019]

(4) Pärast mälestiseks olemise lõpetamise kohta valdkonna eest vastutava ministri käskkirja saamist, teeb Muinsuskaitseamet kultuurimälestiste riiklikku registrisse märke mälestiseks olemise lõpetamise kohta ja teavitab sellest mälestise asukohajärgset kohalikku omavalitsust, selle kinnisasja omanikku ja valdajat, millel mälestis asus, ning riiklikku maakatastrit. Kinnisasja omanikule mälestise kohta väljastatud kaitsekohustuse teatis kaotab kehtivuse valdkonna eest vastutava ministri käskkirja andmise päevast arvates.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kultuuriministri" sõnadega "valdkonna eest vastutava ministri".]

5. peatükkSEADUSE RAKENDAMINE

§ 15. Sõjahaudade komisjoni moodustamine

(1) Sõjahaudade komisjoni moodustab valdkonna eest vastutav minister kolmekümne päeva jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

[RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulist "kaitseminister" sõnadega "valdkonna eest vastutav minister".]

(2) Sõjahaudade komisjon korraldab seaduse jõustumise ajaks teadaolevate sõjahaudade asupaiga sobivuse hindamise ja käesoleva seaduse §-s 9 sätestatud identifitseerimisvajaduse hindamise ning teeb ettepaneku säilmete ümbermatmiseks ning hauamonumentide ja -tähiste teisaldamiseks, kohandamiseks, demonteerimiseks või uute rajatiste paigaldamiseks ühe aasta jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

§ 16. Teadaolevad sõjahauad

(1) Kinnisasja omanik on kohustatud tema maal asuvast ja käesoleva seaduse jõustumise ajal talle teadaolevast sõjahauast informeerima Kaitseministeeriumi kolme kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates. Nimetatud kohustust ei ole kinnisasja omanikul juhul, kui sõjahaud on tunnistatud mälestiseks.

(2) Sõjahauale, milles olevad säilmed kuuluvad ümbermatmisele, võidakse rakendada ajutist kaitset kuni ümbermatmiseni.

§ 17. Olemasoleva hauarajatisega seotud hüvitamiskohustus

Kui käesoleva seaduse jõustumise ajal olemasoleva hauamonumendi või -tähise või muu hauaga seotud rajatise aluse kinnisasja omanik on kandnud kulutusi hauamonumendi või -tähise või muu hauaga seotud rajatise ehitamiseks ja ta kannab kahju seoses hauamonumendi või -tähise või muu hauaga seotud rajatise teisaldamise, kohandamise või demonteerimisega, hüvitab tekkinud kahju riik riigivastutuse seaduse alusel.

§ 18. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub järgmisel päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.